

ДО ПИТАННЯ ПРО ДИСЦИПЛІНИ ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

Як відомо, інтерес до саморозвитку, самореалізації, розвитку власної суб'єктної позиції, затвердження певних цінностей відбувається у майбутніх інженерів на основі власного попереднього досвіду і знань про поняття «особистість», «позиція особистості», про шляхи розвитку особистості, про майбутню професійну діяльність, сучасні вимоги до фахівця інженерного профілю і співвіднесення їх зі знаннями про себе, власні здібності, інтереси, цінності, особливості, можливості тощо. З метою з'ясувати, які знання щодо особистості, її розвитку і саморозвитку, суб'єктної позиції особистості, її компонентів, професійно значущих якостей, вимог до сучасного інженера студенти ВТНЗ отримують в межах аудиторних занять, було проведено порівняльний аналіз навчальних програм, робочих планів, літератури до дисциплін гуманітарного циклу.

Проведений аналіз засвідчив досить потужний потенціал зазначених дисциплін щодо забезпечення формування у студентів знань щодо особистості, її розвитку і саморозвитку, суб'єктної позиції особистості, її компонентів. Проте, як свідчить аналіз навчальних планів та робочих програм у вищих технічних навчальних закладах, за умов зменшення годин на вивчення зазначених дисциплін цей потенціал реалізується недостатньо і психолого-педагогічні знання про позицію особистості, суб'єктність, суб'єктну позицію особистості, шляхи саморозвитку і самореалізації в достатньому обсязі студенти не отримують. Так, наприклад, з поняттям «суб'єкт» студенти знайомляться тільки в рамках курсу філософії на першому році навчання. Інформація щодо позиції особистості, особистісного розвитку, суб'єктних характеристик і якостей особистості вивчається в межах таких дисциплін як психологія і педагогіка. Але у зв'язку з переходом на нові стандарти вищої освіти ці дисципліни, як і інші з гуманітарного та соціально-економічного циклу, віднесено до дисциплін за вибором. Наслідком такого становища є те, що в технічних вузах кількість годин на вивчення таких дисциплін суттєво скорочено. Наприклад, у Харківському національному автомобільному університеті на механічному факультеті, дисципліни «Педагогіка», «Педагогіка вищої шко-

ли», «Психологія» об'єднано в один курс «Психологія і педагогіка вищої школи», який викладається лише магістрам. Дисципліни «Етика», «Естетика» і «Логіка» також об'єднано в одну.

Аналіз науково-методичної літератури, планів виховної роботи кураторів, планів роботи наукових об'єднань, планів позааудиторної діяльності різних кафедр та власний досвід організації позааудиторної діяльності студентів дозволяють зробити висновок, про можливість і необхідність закріплення, актуалізації, доповнення у позааудиторній діяльності знань щодо процесів самості, шляхів власного розвитку і самореалізації, суб'єктної позиції студента тощо, отриманих у межах аудиторних занять. Формами такої діяльності можуть бути такі, як: тематичні кураторські години; тематичні лекції; диспути, студентські «круглі столи», дебати, «брейн-ринги»; засідання студентських наукових гуртків і клубів; конкурси студентських творчих і науководослідних робіт; зустрічі з успішними представниками обраної професії, випускниками даного навчального закладу; зустрічі-семінари з представниками компаній, які організують стажування студентів за кордоном, зустрічі-семінари зі студентами закордонних ВНЗ та учасниками програм студентського обміну і стажувань; зустрічі з представниками підприємств – потенційних роботодавців тощо. Такі заходи сприятимуть доповненню і закріпленню знань з дисциплін гуманітарного циклу, кращому розумінню студентами шляхів власного особистісного і професійного розвитку та самореалізації, формуванню і розвитку суб'єктної позиції студентів вищих технічних навчальних закладів.